

**Измененията в Закона за достъп
до обществена информация: тайни и лъжи**
Александър Кашъмов, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Месец март 2007 г. беше белязан от внезапно внесения законопроект за изменения и допълнение на Закона за достъп до обществена информация. Проектът бе внесен в Народното събрание от трима народни представители от БСП, НДСВ и НС на 28 февруари. Както се разбра, предлаганите промени в действителност са изготвени от Държавната агенция по информационни технологии и съобщения. Мотивът на вносителите е, че има европейска Директива, която трябва да се въведе. Текстът бе разпределен за разглеждане от три парламентарни комисии - водещата Комисия по гражданското общество и медиите, Комисията по въпросите на държавната администрация и Комисията по европейските въпроси. Едва-що внесен, законопроектът бе разпределен за разглеждане във водещата комисия на 8 март 2007 г. Заседание не се състоя, поради отсъствието

на вносителите. Тогава бе представено в парламента и критичното спрямо предлаганите промени становище на ПДИ. То бе изготвено непосредствено преди заседанието, тъй като внасянето и разглеждането на въпросния законопроект въобще не бе предварително оповестено, нито бяха уведомени заинтересованите организации (досега ПДИ винаги е уведомявана за промени в ЗДОИ), нито до ден днешен текстът е публикуван в Интернет страницата на Народното събрание.¹ На следващия ден, 9 март 2007 г., проектът се разглежда в Комисията по европейска интеграция, където се проведе разгорещен дебат. Приет бе с 4:3 гласа, като се взе решение в становището на комисията да се отразят и критичните бележки. На 14 март 2007 г. парламентарната Комисия по въпросите на държавната администрация отхвърли законопроекта. На 21 март 2007 г. в Народното събрание бе проведено обществено обсъждане на законопроекта, който продължи и продължава да не е публично достъпен като текст. Междувременно изразеното от ПДИ безпокойство породи по-широк обществен и медиен дебат. Организираната подписка в Интернет против предлаганите изменения в ЗДОИ събра около 1100 подписа на граждани, журналисти, граждани, държавни служители. Безпокойство от внесените промени изрази Организацията за сигур-

В БРОЯ

Фокус
*Последни случки
в държавата Абсурдистан*

*Разградските общинари най-
после обявиха заплатите си*

От съдебната зала
*Тенденции на непрозрачност в
администрацията показва
съдебният контрол през 2007 г.*

Приключения със заявления
*Строителството в Странджа:
корупция, неясни процедури
или административно
бездействие?*

Прозрачност на управлението
през мониторите

**Само неработещата админи-
страция има какво да крие**

Достъп до информация в ЕС

Новини

ност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), становища отпратиха до парламента редица неправителствени организации. Въпреки това, на 29.03.2007г., отново след разгорещени дебати между Комисията по гражданското общество и медиите и присъстващите представители на ПДИ и други неправителствени организации, предлаганият законопроект бе подкрепен с 6:1 гласа. Предстои разглеждането му в парламентарна зала.

1. Какво все пак е проблематичното в този проект? **Първо**, начинът, по който бе внесен. Демокрацията се основава на процедурата. Това е то - как се приемат нещата е по-важно дори от това, какво се приема. Народните представители,

на стр. 2

¹ Този факт позволи на вносителите да боравят госта „свободно“ с текстовете в дебата. Така например в заседанието на 29.03.2007 г. г-н Ангелов обвини ПДИ в лъжа, като заяви, че не е внасяно предложение за премахване на задължението публичните институции да предоставят частичен достъп до информация. Ако проектът беше общодостъпен, той може би нямаше да си позволи това обвинение, поради очевидната му неоснователност.

разбира се, имат законодателна инициатива. Такава инициатива има обаче и правителството. Оттук следва доста очевидният за гражданите на традиционните демокрации извод, че депутатите следва да използват правата си, за да внасят проекти на граждански и други обществени групи, а не на правителството и неговите структури. **Второ**, изготвените от правителството законопроекти преминават през задължителната по закон процедура на съгласуване „с министерствата и другите органи на изпълнителната власт, и със заинтересованите групи.“² В случая тази процедура е умело заобиколена, със съображението, че се бърза за въвеждане на европейската директива. Е, какво толкова, що сега да се формализираме с някакви си процедури!

Трето, обсъждането в парламентарните комитети седмица след внасянето на законопроекта е в нарушение на чл. 2а от Закона за нормативните актове, според който засегнатите се уведомяват за внесенния проект, той им се изпраща и те могат да представят предложения и възражения в срок, не по-малко от един месец. Този месец очевидно не е спазен. През предходните години ПДИ беше уведомена за предишните проекти за изменение на ЗДОИ.³ Т.е. няма логика да не бъде уведомена сега, след като вече познанието за нейната роля и мисия е налично.

От страна на вносителите Мирчев и Ангелов беше изтъкнато съображението, че процедурата е била толкова забързана, защото първоначално предлаганите изменения фигурирали в проектозакона за електронните съобщения. Впоследствие било решено да се извадят оттам и да се предложат като изменения в ЗДОИ. Тези техни твърдения обаче не намират подкрепа в текста на цитирания законопроект за електронните съобщения със сигнатура 602-01-72, внесен на 3 август 2006 г. Там текстовете, внесени понастоящем като изменение и допълнение на ЗДОИ, не фигурират.

2. Все пак не начинът на внасянето, а съдържанието на законопроекта е действителният проблем. Както бе изтъкнато, мотивите на вносителите са, че трябва да бъде въведена Директива 2003/98/ЕС за повторно използване на информация от общественния сектор. От една страна обаче, няма данни, че измененията въвеждат Директивата. От друга страна, има

данни, че редица изменения нямат нищо общо с Директивата. От трета страна, някои изменения са противоконституционни. От четвърта страна, измененията като цяло заплашват да създадат хаос в прилагането на ЗДОИ и по този начин да накърнят сериозно конституционното право на достъп до обществена информация.

Защо няма данни, че измененията въвеждат Директивата?

С тях се въвежда ново понятие - „информация от общественния сектор“ и паралелна на сегашната процедура за достъп до информация. По-внимателното вглеждане в новото понятие обаче показва, че то е идентично с понятието „обществена информация“, достъпът до която и понастоящем се урежда от ЗДОИ. С други думи, нищо ново тук. Въвежда се още понятието „повторно използване на документи“. По-внимателното вглеждане в това друго ново понятие показва, че то е идентично с понятието „достъп до информация.“ В заключение, изразите „достъп до обществена информация“ и „повторно използване на информация от общественния сектор“ са с идентично съдържание. За да придобием по-конкретно впечатление, нека да сравним следния текст: „Достъп до обществена информация се предоставя въз основа на писмено заявление или устно запитване“ (чл. 24 от ЗДОИ)

със следния:

„Информация от общественния сектор се предоставя за повторно използване след отправяне на писмено искане от заинтересованите лица.“ (чл. 47, ал. 1 от предложените изменения в ЗДОИ).

И в двата случая имаме заявител, който не притежава информацията. И в двата случая имаме задължен субект - гържавен или общински орган на власт, публичнопублична институция, който притежава информацията. Е, къде е тогава разликата?

Там е работата, че не е ясно къде е разликата. Че това ще го решава гържавният служител, който ще разглежда заявлението. И тук се появяват проблемите.

Защото „искането за предоставяне за повторно използване“ или както е накратко и ясно „искането за достъп до информация“⁴ от общественния сектор ще става при наличие на доказан интерес, в срок от 20 дни и при цени, които не превишават

на стр. 3

² Съгласно чл. 15, ал. 1 от Указ № 883 от 1974 г. (!) за прилагане на Закона за нормативните актове.

³ Относно законопроекта за изменение на ЗДОИ от 2001 г. и законопроекта за изменение на ЗДОИ от 2006 г. ЦО се отнася до приемането на ЗДОИ през 2000 г., същото се извърши след обществено обсъждане в рамките на не по-малко от един месец.

⁴ Нагруването на много думи в терминологичен или квазитерминологичен порядък е често срещана проява на манипулацията. Това е така, защото многословността замъглява яснотата.

значително разходите по предоставянето. По действащия ЗДОИ достъпът до обществена информация е право на всеки, без да доказва конкретен интерес, удовлетворява се не по-късно от 14 дни от подаване на заявлението и е безплатен. Плащат се само материалните разходи по предоставяне на информация, които по заповед на министъра на финансите от 2001 г. възлизат на 9 ст. на страница ксерокопие. Ха, познайте коя от двете процедури за достъп ще прилага администрацията, като ѝ попадне несимпатичен заявител!

Изискването за доказване на интерес, въведено с предлаганите изменения посредством термина „заинтересованите“, противоречи на чл. 41 от Конституцията, според задължителното ѝ тълкуване от Конституционния съд в Решение № 7 от 1996 г. по к.г. № 1/ 1996 г. Това е посочено не само в становището на ПДИ, но и в това на Консултативния съвет по законодателството към Народното събрание. Любопитно е да се знае, че и в Директивата въобще не става въпрос за доказване на интерес от заявителите. Какво тогава се въвежда?

Какво се въвежда също така с новата разпоредба, според която „организациите от общественния сектор не са длъжни да предоставят информация за повторно използване, когато това изисква нейното създаване, събиране, преработване или е свързано с предоставяне на части от документи или други материали?“ Не се ли отменя с тази норма съществуващото сега задължение за публичните институции да предоставят достъп

до части от документи, обосновано и от Конституционния съд, и отразено в действащия ЗДОИ? Достатъчно е държавният служител да реши, че искането не е за „достъп до обществена информация“, а за „повторно използване“ и - хайде! Довиждане, частичен достъп! „К-о-с-т-е-н-т-у-ц-и-я, на-а-а Конституция!“ (по байганьовски). Любопитно е да се знае, че и според Директивата „документ“ е всяко съдържание, както и всяка част от такова съдържание. Ето как се въвежда Директивата.

Плашат ни, че България ще бъде глобявана с жестоки глоби. И защо, в нашия случай? Защото не сме въвели разрешителен режим за „повторното използване на информацията ли“, както смятат вносителите? Та нали по принцип разрешителният режим е опасен за конкуренцията и за свободите! Директивата изисква друго - създаване на условия за равен достъп до информация от държавните и другите публични институции, за да се избегне търговският монопол. Създаване на условия за онлайн достъп до такива данни. Липсата на свободен достъп до „Държавен вестник“ в Интернет например е нарушение на тази Директива. Като се осигури обаче такъв достъп, тогава отпада нуждата някой да подава заявление, да чака отговор, да плаща такса, че да доказва отгоре на всичко и интерес. Ето как, според нас, трябва да се въведе Директивата например.

Затова народът ни е казал „три пъти мери, един път режи“. При нас май ще стане - „три пъти срежи, пак после ще мерим“. А конституционните права на гражданите и прозрачното управление - за тях няма да мислим сега, важно е да си свършим нашето с нашата директива.

Последни случки в държавата Абсурдистан¹

Гергана Жулева, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Искам да благодаря на всички граждани и организации, които подкрепиха подписката „Не липайте Закона за достъп до обществена информация“. Тази подписка беше внесена до председателя на Народното събрание и до

председателя на водещата Комисия по гражданско общество и медии. За съжаление, 1100-те подписа не направиха особено впечатление нито на

вносителите, нито на членовете на Комисията, които гласуваха за проектозакона, с изключение на един от тях - Светослав Малинов.

Вие сте винаги не-прави, когато нямате властта в тази държава. Говорите не-истини, заблуждавате обществеността, като се появявате в медиите (все пак имаме свободни медии), а и все нещо сте недоволни. Вместо да ръкопляскате и да се радвате, че ви управляват толкова добре и живеете в най-добрия от всички възможни светове. А защо всъщност сте недоволни?

Живеете в една малка страна на Балканския полуостров, която наскоро беше приета в Европейския съюз.

на стр. 4

¹ Един американец - Гари Шайнгард, наскоро написа книгата „Абсурдистан“. Макар за Русия, все едно е писана за нас.

Работите в една област години наред. Международни експерти сте. Получавате една от най-престижните награди за дейността си, именно за заслъжничество в областта, в която работите, а тя е достъпът до информация. В държавата България правото на информация е уредено в Конституцията (1991 г.), чрез решение на Конституционния съд (1996 г.) и чрез закон (2000 г.). Има и вече не малка практика, и то интересна, особено съдебна. Книгите, три на брой, със съдебната практика по Закона за достъп до обществена информация в България се търсят и в други страни, превеждат се и на техните езици. В едни прекрасен ден научавате случайно, че трима народни представители са предложили законопроект за промени в Закона за достъп до обществена информация. Установявате, че той не съответства на стандартите в областта, които познавате добре. Научавате чрез гугализиране, че те никога не са се изявявали в тази област, очевидно някой друг е подготвил законопроекта, който те внасят.

Тъй като работите в областта, познавате хората - специалисти по въпроса.

Законопроектът не отговаря на никакви стандарти, следователно е правен с друга цел. Не е ясно с каква. На редица обсъждания, които предизвиквате пак вие, вносителите твърдят, че това е, защото:

Първо, ще ги глобят от Европа. Това твърдо не е така, тъй като няма директива за достъп до информация, а глобяването ще стане по други причини, а именно непрозрачност и недостъпност на публична информация в Интернет. Предложеният проект с нищо не допринася това положение да бъде променено, дори напротив.

Второ, единият народен представител - вносител, много гръмко се притеснява за майка си и баща си, учинайка си, които са собственици на информацията и трябва да я имат, без да плащат. Учудващо е, как не е научил досега, че те си я притежават от 1991 година насам, а могат да я получат, при желание, и от 2000 година насетне.

Та в държавата Абсурдистан всякакви се подвизават. В обсъждането на проекта участват и неправителствени организации, които горещо подкрепят правителството, парламента и предполагам - съда. При опит да се установи кои са тези хора, в Google се появява адрес на офис, но нито един човек като лице за контакт. Срам ги е

хората, кой знае къде работят в държавната администрация. Или в подкрепящия я бизнес.

Всичко е възможно. Закон, уреждащ права на човека, се разглежда главно и дори с кръгла маса в транспортната комисия на парламента. Този абсурд не прави особено впечатление на никого. Ама, моля ви се - Европейска директива и т.н.

Заместник-председател на Комисията по гражданско общество и медиите се весели, като чете, че, видите ли, някакви НПО-та, сред които „само чуйте и си правете изводите“, казва той, „е Дружество за защита на птиците, „За Земята“ и т.н., и са против този прекрасен законопроект. Той, милчикият, смята за смешно, че тези организации се интересуват от достъп до информация и не знае, че именно екологичните организации най-активно използват Закона за достъп до обществена информация. Естествено, не знае, пък и няма нищо смешно в това, че именно в областта на екологията за пръв път са приети международни стандарти за достъп до информация, обществено участие и достъп до правосъдие, чрез тъй наречената Орхуска конвенция, приета през 1998 г. Къде ти такива неща ще са чували нашите народни представители, нищо, че самото Народно събрание - не това, разбира се, предишното - е ратифицирало тази конвенция. Ама моля ви се, чуйте им имената, това не може да е сериозно - „За Земята“, Дружество за защита на птиците, „Зелени Балкани“ и прочие незначителни юридически лица. Ние, в Комисията по гражданско общество и медиите, не сме чували за такива. Ха, ха, ха!

Ако не беше толкова жалко, щеше да бъде смешно. Ще търпим ли това положение на нещата? Без предварително публикуване, без обществено обсъждане, от позиция на силата да се приемат закони в страната.

А на господина - вносител, ще предложим да ни даде адресите на своите роднини, за да им изпратим по един наръчник „Как да използваме Закона за достъп до обществена информация“, ако нямат достъп до Интернет. Защото, за разлика от нашите „напред-ничави“ държавни органи, ние сме го качили това упътване в Интернет и всеки може да го ползва. Макар, ако се обърнем към аргументацията на народния представител, този наръчник не сме го създавали с парите на данъкоплатците и той не им принадлежи по право. Ние обаче смятаме, че по този начин обаче, в България хората научават за правата си и може нещо да се промени за в бъдеще.

Разградските общинари най-после обявиха заплатите си

Скандалната сага завърши с „хепи енд“

Стела Ковачева, координатор на ПДИ в Разград

Когато през декември миналата година Върховният административен съд осъди Центъра на неправителствените организации в Разград да изплати 3000 лв. съдебни разноски на общинските съветници в града и така препотвърди правото им на "мълчалив отказ" по въпроса колко пари получават, в ПДИ бяхме шокирани. Разбира се, че реагирахме с гневна декларация, разпратена светкавично до медиите в страната. Дали разградските общинари и най-вече

17-те съветници от БСП

съставляващи абсолютното мнозинство в местния парламент са я прочели, няма как да знаем, макар че тя бе публикувана и в местния

вестник "Експр 7". Тези, до които тя бе адресирана, запазиха мълчание, както и в случаите, когато към тях бе отправен и въпросът на неправителствената организация, позовава се на ЗДОИ.

Казусът със скритите съветнически възнаграждения в Разград обаче, видимо се стори интересен на общинари от групите краища на страната. С помощта на координаторите на ПДИ отношение по темата взеха местни парламентаристи от Лом, Монтана и Сливен.

Полемиката, разгоряла се в бр. 2 (38) на бюлетина на ПДИ, продължи да набира сили, но дискусията остана малко встрани от хората в

на стр. 6

Фокус

Последната публикация в "Експр 7" по повод отказа на общински съветници в Разград да съобщат възнагражденията си намери силен отклик сред читателите. "Червени бабички" на пазара плахаха възмутено как тъй толкова много взема над две хиляди лева. Може би в бедния и безперспективен да заботят никога в Разград и 250 лв. са много пари, които за всички отгоре са добавка към заплатата или печалба от собствен бизнес.

Може би това е основната причина, поради която съветниците от БСП и ДПС не искат да разгласят възнагражденията си. Бай Хаси от Иваново не е краен да гледа, пак не може да изкара 250 лв. чиста печалба месечно, особено като не му изкусят много.

Съвсем ясно и уви само трима съветници засега реализираха някакъв материал. И тримата си представиха на опозицията. Факт е, че от първото заседание на Общинския съвет са настоявали да работят без заплащане, както и че диванът средната. Нека ги обвиняват в популизъм. Дай Боже, повече таква популизъм в общинското управление.

"Експр 7"

Искам веднага да заявя: аз съм за публичност на възнагражденията, които получават общинските съветници, ако ще и 1000 лева за ням, което сега е обратното. И това не го твърдя от днес и от вчера, а от самото начало на мандата на този Общински съвет. Общинските съветници от СДС бяхме свидетели на НПО в съда и там много ясно заявихме, че в това си

качество ние сме длъжни пред избирателите от Разград да бъдем ясни и открити. В това число и за възнагражденията, които получаваме. Това в края на краищата са техните пари и те имат право да знаят кой какво е свършил и какъв е получил. Представил съм на Георги Мидков копия от служебните бланки за възнагражденията, които съм получил за всички години

Лейчо ГЕОРГИЕВ, председател на група съветници от СДС:

Когато предложихме да работим без пари, ни се присмяха

Разградчани трябва да знаят, че групата съветници от СДС не се притесняват да говорят за възнагражденията си

ни от мандата. Казвам всичко това, за да стане ясно на хората от Разград, че в Разградски общински съвет има група съветници, които не се притесняват да говорят за възнагражденията, които получават и какво правят с него. Това е групата на СДС!

Още в самото начало на мандата, когато се обсъждаше този въпрос, ние взехме позицията за което бяхме обвинени в популизъм. Предложихме общинските съветници да не получават пари за работата си или ако получават, то възнаграждението да е символично от по 1 лев/мес. Аргументите са следните: 1. Дейността си общинският съветник осъществява в работно време /месините на ОБС и заседанията на комисията в работно време! Общинският съветник получава пари за това време по основния си трудов договор; 2. На изборите общинският съветник не кандидатства за работно място, а участва в тях, воден от мислата да служи на обществото, на избирателите си; 3. Недопустимо е народният избраник лично да се облагодетелства с парите на данъкоплатеца.

Мнозинството в Разградски общински съвет, състоящо се от представителите на БСП, ДПС, НДСВ тогава ни се изписа и прие член в правителствата, които посочиха, че за всяко участие в заседание на комисия и сесии на общинския съвет общинският съветник получава еднодневната ставка от брутното възнаграждение на председателя на

ОБС. В знак на несъгласие, Иво Димитров отказа да го получава. И до днес той не е взел нито лев от ОБС. Аз ги получавам, но ги дарявам на хора и организации, които имат нужда от тях. Никога не съм го афиширал, но оста обстоятелствата ме принуждават да го направя. Така правят и останалите мои колеги от групата на СДС. Като общински съветник за 2004 год. съм получил 1024.00 лв.; за 2005 год. - 1872.00

лв.; за 2006 год. - 2269.00 лв. През този период имам много изказвания, доклади, заявки, предложения, питанья, срещи с избиратели, публикации. Имаш еднолично отсъствие от заседание на Общинския съвет и то по обективен причини. В заключение: публичността и прозрачността не е същата страна на управлението. Приемателите не са малко.

Иво ДИМИТРОВ:

Този срам не е мой

Осребреното в пари партийно послушание е трудно за изговорване

Вземам думата, провокиран от публикацията в "Експр 7", свързана с проблема за публичното огласяване на доходите на общинските съветници. Никва не ми е трудно да говоря по тази тема, защото ТОЗИ СРАМ НЕ Е МОЙ!

Още на първата сесия на местния парламент през ноември 2003 година предложих на колегите да работят срещу символическо заплащане от един лев. Направих това, воден не от популизъм, а от убеждението, че общинският съветник би трябвало да са хора с доказани биографии и професионални постижения, които не осигуряват материален статус. Мислех и продължавам да мисля, че общественият ангажираност не трябва да са източник на доходи.

На постоянните комисии, кдето нямам нито едно отсъствие. Моята позиция е ясна, открит и посъздаваема. Не я налагам силом на другите, не спекулирам с нея, нито очаквам адекватни за реакции, които съм взел, разколовден от собствената си съвест и морал.

Но не мога да остана безразличен към постоянните опити на управляващото мнозинство на БСП в Разград, което иска да винува, а от убеждението, че общинският съветник би трябвало да са хора с доказани биографии и професионални постижения, които не осигуряват материален статус. Мислех и продължавам да мисля, че общественият ангажираност не трябва да са източник на доходи.

Аз отказвам да съм маскара, не само защото не съм взел пари, а и защото не лъжа. Против съм да се говори само, а да се търси друго. Не бих съгласен да продължавам участвайки на приближени до властта фирми и ако всички съветници бяхме работили беззаплатно поведоно участвайки по малко повече да сме продали сега.

Този пример не е повод за обобщение, а само доказателство, че няма следва точка има и обратна страна. Затова в навечерието на новите местни избори предлагам парламентарите ни представителни от региона да внесат предложения за промяна в Закона за местно самоуправление. Нека в него да влезат текстовете, които да предвидят за

Богдан СТОЯНОВ:

Длъжни сме да оповестяваме възнагражденията си

Като общински съветник се отказвам публично от сумата, която Центърът на НПО е осъден да ни заплати по делото за възнагражденията ни

Справка за участие в заседанията и отсъствия на Богдан Стоянов за периода от 12.30.04 г. до 30.05.06 г.

месец	член на съвета	заседания	отсъствия	общо	процент	бележки
януари 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
февруари 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
март 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
април 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
май 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юни 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юли 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
август 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
септември 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
октомври 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
ноември 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
декември 2004	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
януари 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
февруари 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
март 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
април 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
май 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юни 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юли 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
август 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
септември 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
октомври 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
ноември 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
декември 2005	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
януари 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
февруари 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
март 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
април 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
май 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юни 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
юли 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
август 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
септември 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
октомври 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
ноември 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие
декември 2006	1	12	1	13	7.7%	1 отсъствие

Разград, от чието ганъци все пак се изплащат "на тъмно" коментираните съветническите заплати. Затова, със съдействието на вестник "Екун7", ПДИ публикува специално за разградските

Право на отговор

Много шум за нищо

кой обаче трудно може да се мисли в шевеливаните прашки и на пясъка от дъждовна вода.

Възнагражденията на общинските съветници в Разград никога не са били укривани

СПРАВКА
ЗА ИЗПЛАТЕНИ СУМИ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ ПРЕЗ 2008 ГОДИНА ПРИ ОБЩИНА РАЗГРАД

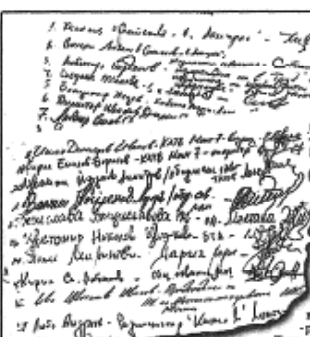
№	Име	Лични осигурителни вноски				Сума за заплата	Данък по ЗДООП	Чиста сума за
		№	Платена за р.до	р.от	ДПО			
	Бруто	10.025%	0.65%	1.40%	3.10%			
64256.00	4616.11	1709.29	261.36	1326.63	64422.68	12941.29	42890.77	

СРЕДНА РАБОТНА ЗАПЛАТА ЗА 1 МЕСЕЦ НА ЕДНО ЛИЦЕ = 167.54 ЛВ.

Всички граждански, загуби следно дело, както е известно, се осажда да заплати и с по-трудни и по-големи изгуби от тези за размера на възнагражденията им. Възможностите за работата на Общинския съвет с корпоративни

Общинските съветници от Разград да се откажат от присъдената им сума и да обявят публично възнагражденията си

Уважаеми съветници, Господа общински съветници! Стивана и вълнуващите изказвания, че "Център за неправителствени организации" е осакатил разградските съветници да получат възнагражденията на общинските съветници. И че освен, че съветите съставящи общината на съветниците за парите, които са взели от общинската каса, гражданските активисти ще трябва и да платят 3000 лева разликата по закон, заради провинцията си активна обществена позиция в защита на законното си право на достъп до информация. Това е скандално и несправедливо! И че недопустимо трябва венда да се отлучат в държавка, която е откровено гонима за демократична и е притъпя за член на Европейския съюз. Скандално и недопустимо е хората, избрани от жителите на Разград да работят за защита на интересите им и развитието на регион, да бъдат по законни възнаграждани, включително и с повсякчасна сума, всички средства получават от данъците на избирателите си.

от избирателите им, както и парите, прибиран от гражданските организации, ще им бъдат удржани на местните избори чрез многократно отлагане на събитията и донякъде.

Иван Иванов - общественик, председател на Комисията по местно-самоуправление в Монтана; Валери Стоянов - собственик на в. "Ломпрес" и общественик в Лом; Кирил Любенов - председател на КНСБ и общественик в Монтана; Димитър Димитров, общественик в Лом; Цветан Димитров - общественик в Лом; Валентина Лазарова - общественик в Лом; Любомир Николов - журналист на в. "Труд", кореспондент в Монтана; Клементина Обретенова - репортер в "Ломпрес"; Снежана Тенчева - репортер в "Ломпрес"; Владимир Насев - Кабелно радио Лом; Любомир Димитров - пресатлан на Община Лом; Яна Апостолова - репортер във в. "Монитор"; Дана Йорданова - репортер във в. "Слово"; Красимира Петкова - репортер в кабелна телевизия "Монт 7"; Татяна Стойчева - репортер в "Монт 7"; Габриела Георгиева - репортер в КТ "Монт 7"; Петко Цветанов - репортер в КТ "Монт 7"; Людмила Томова - главен редактор на КТ "Монт 7"; Рени Христова - репортер в КТ "Монт 7"; Илиян Иванов - оператор в КТ "Монт 7"; Десислава Венедиктова - журналист в областна управа Монтана; Цветелина Цветкова - журналист в БТА в Монтана; Кирил Борндал - оператор в КТ "Монт 7"; Поля Маркова - кореспондент на "Дарна радио" в Монтана.

Разградският вестник "Екун7" публикува близо 10 материала по случая в рамките на една седмица

читатели мненията и гледните точки по скандално разрешил се казус. На другия ден вестникът

бе разграбен за отрицателно време

Интересът към публикацията бе толкова голям, че за да се сдобием с екземпляр за архива на ПДИ, трябваше да молим колегите да ни подарят от собствените си запаси, предназначени за същата цел.

Докато избирателите се информираха за делата на своите избраници, дискусията набра скорост и най-накрая участници в нея станаха лица и имена от местния политически пейзаж. Най-първи и с охота реагираха трима съветници от опозицията, които по принцип са били против възнагражденията изобщо. Общинският съветник от СДС Иво Димитров, предложил през есента на 2003-та година местните парламентаристи да работят срещу СИМВОЛИЧНАТА ЗАПЛАТА ОТ 1 ЛЕВ, възкликна "ТОЗИ СРАМ НЕ Е МОЙ". Колегата му Пейчо Георгиев припомни: "КОГАТО ПРЕДЛОЖИХМЕ ДА РАБОТИМ БЕЗ ПАРИ, НИ СЕ ПРИСМЯХА", а избраникът на БЗНС Богдан Стоянов просто занесе в редакцията копия от дарителските свидетелства, чрез които е давал съветническата си заплата за благотворителни цели.

Когато публикациите по темата взеха лабинообразни размери, мнозинството в местния парламент реши да проговори

В дълго и пространно обяснение съветниците на БСП разказаха как никога не са крили размера на възнагражденията си, как в тях няма нищо тайно, упрекнаха опозицията в популизъм, заподозряха журналистите и колегите си от страната в неинформираност, а противниците си от Центъра на неправителствените организации в Разград окачествиха като манипулатори. Въпреки пороя от квалификации обаче, те обявиха сумите, изплатени им като възнаграждения. Направиха го на страниците на вестника, след като близо две години отказваха да го сторят в залите на съда.

Сагата завърши с хепи енд. ПДИ още веднъж доказа, че усилията на гражданското общество дават своите плодове. Въпреки съдебната репресия срещу неправителствената организация, независимо от законовата норма, подложените на морален натиск народни избраници, отстъпиха. Дори в край като Разград, където промените и новостите бавно набират скорост, станахме свидетели на промяна. Вярно, тя е резултат на външна принуда, в нея отсъства катарзисът, но е факт. В крайна сметка всичко е добре, щом свършва добре. А гали и доколко участниците в тази срамна история са станали по-отзивчиви, тепърва ще разберем, когато им зададем следващи въпроси по ЗДОИ.

Фокус

Съдебни дела януари-март 2007 г.

Александър Кашъмов, ПДИ

През първото тримесечие на 2007 г. в съдебните зали се разгледаха доста съдебни дела по Закона за достъп до обществена информация. По 20 дела екипът на Програма Достъп до Информация е оказал правна помощ. Отново журналистите са активни в отстояването на правото на достъп до документи, пазени щателно от държавни или общински институции. От началото на годината досега се разгледаха дела на в. "Труд", на журналистите Алексения Димитрова от в. "24 часа", Богдана Лазарова от "Дарик радио", Генка Шукерова от БТВ, Диян Христов от в. "Сега", Нейка Кръстева от в. "168 часа", Росен Босев от в. "Капитал", Христо Христов от в. "Дневник". Битките са разнообразни - от достъпността на документите за реституция на „царските имоти“, през поредните откази да се даде информация за или достъп до договори между държавата или общината и частни фирми, дори актове за държавна собственост. От Разузнаването още продължават да не предоставят достъп до документите на Първо главно управление относно убийтия в Лондон български журналист Георги Марков. Същата история се случва и с документите, свързани с атенцията срещу папа Йоан Павел Втори и случая Сергей Антонов. Книгата „Убийте „Скутник“, основана на документи по случая Георги Марков, бе публикувана през 2005 година. България стана член на Европейския съюз, но не се намира все още воля за прозрачност по отношение на документите на тайните служби от 70-те.

Активни в отстояване на правата си в съда са и неправителствените организации. Центърът на неправителствените организации - гр. Разград, обжалва негативно решение на окръжния съд по достъп до информация относно пътните и командировъчни разходи на заместник-кмета на общината. С решение от февруари 2007 г. Върховният административен съд препотвърди практиката си, според която тази информация не може да е тайна, и отмени акта на предходната инстанция. С решение от месец февруари магистратите отмениха и отказ на

Агенцията за ягрено регулиране по жалба на Петър Пенчев от „Екогласност“. Приложенията към доклада за инцидента от 1 март 2006 г. в АЕЦ „Козлодуй“ няма данни да са търговска, служебна или държавна тайна на централата, според тричленен състав на ВАС. Според съдиите, не е ясно защо е счетено в случая, че се засягат права или законни интереси на третото лице - АЕЦ.

Върховният административен съд взе решение и по делото на в. "Дневен труд" срещу отказ на министъра на земеделието и горите да предостави достъп до решенията за реституция на горив Рила на царското семейство, както и до съответните документи, доказващи собствеността. Решението на министъра за отказ бе обявено за нищожно, поради липса на законова компетентност да отговори на заявлението, при положение че не съхранява въпросните документи. По друга жалба, поради неуважено журналистическо искане за информация, Софийският градски съд обяви за нищожен отказа на Националната разузнавателна служба да предостави достъп до документите, свързани с атенцията срещу папа Йоан Павел II, тъй като директорът ѝ Кирчо Киров е подписан със запетая от свой заместник. Междувременно, в началото на март отвори врати Административният съд - гр. София, който, заедно с останалите новоучредени съдилища, ще разглежда дела срещу откази на достъп до информация като първа инстанция. Такава жалба на неправителствената организация „Център за независим живот“ бе заведена и делото е насрочено още за този месец. Бързото правосъдие, особено по случаи за достъп до информация, е жизнено важно за ефективното упражняване на това конституционно право. Навременността на контрола за законност ще охлади ентусиазма на някои служители в администрацията да отказват информация, с надеждата, че времето ще подпомогне недобросъвестността и културата на секретност.

Строителството в Странджа - корупция, неясни процедури или административно бездействие?

Николай Марков, ПДИ

Фотомаркив ПДИ ©

През лятото на 2006 г. ПДИ започна изпълнението на проект, чиято цел бе да покаже, доколко податливи на корупция са някои сфери на публично-частното партньорство и доколко добрият достъп до информация може да разкрие и предотврати нередности в

тези области. В миналия брой на информационния бюлетин ви представихме част от резултатите. Сега ви предлагаме изводите от изследването на случая със строителство на ваканционно селище в местността Дълбоки дол, намиращо се в землището на с. Варвара, Община Царево.

Резюме

През 1995 г. със заповед на министъра на околната среда и водите е обявено създаването на Природен парк Странджа. В териториите на природните паркове попадат и съществуващите селища и земеделски земи, като строителството е разрешено при спазване на Закона за защитените територии и Плановите за управление на парка. Подобен план е следвало да бъде приет до една година след създаването на парка, но и досега това не е направено.

През 2005 г. фирма „Краш 2000“, регистрирана в София, закупува земеделска земя в границите на парка край с. Варвара. След процедура за промяна на предназначението на земеделската земя, през 2006 г. фирмата получава от Община Царево разрешения за строеж на две вилни селища при условия, съгласувани с Министерството на околната среда и водите и Министерството на регионалното развитие и благоустройството. През м. февруари 2006 г. РИОСВ - Бургас издава заповед за спирането на строежа до провеждане на процедура по ОВОС. Фирмата „Краш 2000“ обжалва заповедта пред ВАС, но продължава строителството до окончателно решение на петчленен състав на ВАС от 01.11.2006 г. В момента, в който строежът е почти завършен, съдът потвърждава законността на заповедта

на РИОСВ-Бургас за необходимост от процедура по ОВОС, заради „крупен строеж“ в рамките на защитена територия.

В хода на проучването на случая се опитахме да си отговорим най-общо на **следните въпроси**:

1. Кои са слабостите на закона, които позволяват различното му тълкуване от страна на изпълнителната власт и биха дали възможност за облагодетелстване на някои лица пред други?
2. Дали страните са действали добросъвестно - тоест, спазени ли са всички законови процедури, необходими за изграждане на ваканционните селища край с. Варвара?

За да си отговорим на тези въпроси, трябваше по-подробно да се запознаем с правната уредба и конкретния случай. Тук документите, получени по реда на ЗДОИ и срещата с фирмата-инвеститор ни бяха изключително полезни.

Малко история

Природен парк „Странджа“ е създаден като народен парк през 1995 г. със Заповед N РД-30 от 24.01.1995 г. на министъра на околната среда и водите с цел дългосрочно опазване на природното и културно-историческото наследство на Странджа и осигуряване на устойчиво социално-икономическо развитие на района¹. Според тогава действащия Закон за защита на природата, решенията за създаване на природни и национални паркове не подлежат на обществено обсъждане, а единствено на съгласуване със „съответните ведомства“. Макар че с горната заповед МОСВ се задължава да разработи план за управление на парка, това досега не е направено.

Според кмета на Община Царево и фирма „Краш 2000“, решението за създаването на парка не е било предшествано от достатъчно проучвания и не е било съгласувано с БАН и Община Царево, което е една от причините за обжалването на горната заповед пред Върховния административен съд.² И досега границите на парка не са ясно определени с картов материал, който да е общодостъпен. В резултат на това, решението дали даден парцел в близост до границите на парка попада или не в неговите рамки, би могло да зависи единствено от тълкуването на някой министър или заместник-министър на околната среда и водите. Така например, със становище от 26.06.2006 г., Йордан Даргов, заместник-министър на околната

на стр. 8

¹ Предоставена ни в отговор на заявление до МОСВ.

² Дело номер 12379 по описа на ВАС за 2006 г.

среда и водите, съгласува изграждането на вилни сгради в землището на с. Синеморец на територията на Природен парк „Странджа“⁴.

С влизането в сила на Закона за защитените територии (1998 г.) паркът е прекатегоризиран от „нароген“ в „природен“. „Природен парк“ е една от категориите защитени територии, която съдържа най-малко ограничения за ползване от страна на хората⁴.

През 2005 г. фирма „Краш 2000“ закупува земеделска земя - два парцела по 8 декара в землището на село Варвара. Фирмата представя инвестиционно предложение за строеж на вилно селище пред РИОСВ - Бургас. Директорът на РИОСВ - Бургас обаче твърди⁵, че не е компетентен да се произнесе по необходимостта от процедура по ОВОС, тъй като парцелите се намират в територията на природен парк, а в подобен случай преценката следва да се направи от Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Междувременно, инвеститорите внасят предложение до Община Царево за промяна на Подробния устройствен план (ПУП) и искане за промяна в предназначението на земеделската земя до Областна дирекция „Земеделие и гори“. Фирмата получава становище на заместник-министъра на околната среда и водите Йордан Даргов⁶, че промяната в ПУП-ПРЗ не попада в обхвата на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и не подлежи на екологична оценка.

Експертен съвет за устройство на територията към Община Царево одобрява промяната в ПУП⁷ и на 25.11.2005 г. кметът на общината приема подробен устройствен план на вилно селище в двата имота⁸. С Решение №14/08.12.2005 г. на Областна дирекция „Земеделие и гори“ - гр. Бургас се променя предназначението на земеделските земи за „неземеделски нужди“⁹.

Нужна ли е била обаче

оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС)

за промяната в предназначението на земята? Това не е добре изяснено според ЗЗТ, където се твърди, че всяка промяна в предназначението на защитена територия следва да се извършва единствено по реда на същия закон. Макар самият закон да не уточнява какъв точно е този ред, логичен би бил изводът, че ако съществуваше план за управление на парка, приет след процедура по обществено обсъждане, ПУП би трябвало да бъде съобразен с него и съгласуван с МОСВ и Министерството на земеделието на горите. Имайки предвид липсата на приет план за управление на парка, становищата на двете министерства и факта, че ЗЗТ не забранява строежа по принцип в територията на природните паркове, не става ясно какво повече би могъл да изисква закона за промяна в ПУП-ПРЗ. Според Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, екологична оценка се изисква за промяна единствено на Общите устройствени планове на територията.

Друг е въпросът, че макар промяната на предназначението на земята и Подробния устройствен план да не изискват ОВОС или екологична оценка, то самото инвестиционно предложение за строеж на вилното селище

със сигурност попада в обхвата на ЗООС

Наистина, няма пречка в територията на природен парк да има селища. В конкретния случай обаче, необходимостта от ОВОС се налага поне по две причини:

1) Фирмата-инвеститор се е опитала да заобиколи закона, като построи две вилни селища, всяко от които на площ **пог 10 декара**, и по този начин да се изплъзне от обхвата на ЗООС¹⁰. Двете ваканционни селища са очевидно свързани и са на

на стр. 10

³ Частичен достъп до становището ни беше предоставен от фирма „Краш 2000“.

⁴ ЗЗТ, Чл. 30. (1) В границите на природните паркове може да има населени места, селищни образувания и курорти, както и да се осъществяват производства и дейности, които не замърсяват околната среда.

Чл. 31. В природните паркове се забраняват:

9. (предшната т. 8 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) дейности и строителство, които не са разрешени със заповедта за обявяване на парка, плана за управление на парка и устройствените и технически планове и проекти.

⁵ Писмос изходящ номер 2646/03.06.2005 г., предоставено ни от „Краш 2000“

⁶ Предоставено ни поустно заявление от кмета на Община Царево.

⁷ Протоколи, предоставени ни от кмета на Община Царево.

⁸ Заповед, предоставена ни след устно заявление от кмета на Община Царево.

⁹ Решение, предоставено ни от фирмата инвеститор

¹⁰ Приложение към чл. 92, т. 1 от ЗООС, инвестиционни предложения, които подлежат на ОВОС:

37. Туризм и отдих: а) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии с обща площ над 10 дка и съоръжения към тях.

обща площ от над 10 декара.

2) От друга страна, становището на заместник-министъра на околната среда и водите се отнася единствено до промяната в ПУП, но не и до конкретното инвестиционно предложение.

Друг е въпросът, защо на фирмата не е оказано съдействие и не е било обяснено достатъчно ясно, през какви точно процедури е следвало да мине. Според Закона за насърчаване на инвестициите например, сертифицираните компании в България, които влагат над 10 милиона лева, имат право на „Информация за всички административни процедури по реализация на инвестицията“ от страна на Българската агенция за инвестиции и други гържавни органи. Конкретната необходимост от сертифициране обаче не е твърде ясна и създава съмнения за излишни формалности.

След като „Краш 2000“ получава разрешенията за строеж от Община Царево и подписва предварителни договори с ВиК, „Електро-снабдяване“ и други фирми¹¹, през м. януари 2006 г. започва изграждането на вилното селище.

След заповед на МОСВ от м. февруари 2006 г. обаче, РИОСВ - Бургас прави проверка на мястото на строежа и спира строителството до завършване на процедура по ОВОС¹². Решението за спиране на строежа е обжалвано пред ВАС, като фирмата-инвеститор продължава изграждането на вилното селище. В крайна сметка, с окончателно решение от 01.11.2007 г., Върховният административен съд потвърждава спирането на строежа, поради необходимост от ОВОС на инвестиционното предложение. Според съда, става дума за „крупен строеж“, при това в защитена територия, въпреки че няма приет план за управлението ѝ. Ако първият аргумент (за площта на строежа) изглежда логичен и съотнесен към случая, то вторият (за местонахождението му) изглежда по-скоро теоретичен и отговаря на въпроса, че дори при липса на план за управлението на Природен парк „Странджа“, инвестиционните намерения трябва да са съобразени с ЗЗТ и да са преминали обществено обсъждане.

Изводи:

Като цяло, неяснотите в ЗУТ, ЗЗТ и ОВОС, липсата на план за управление на парка и нежеланието на служителите на МОСВ да

обяснят процедурите по одобряване на инвестиционното предложение поставят сериозни пречки пред инвеститорите и биха могли сами по себе си да създадат условия за подкупност, различни тълкувания и злоупотреби.

Изглежда естествено, всяка частна фирма да преследва собствения си интерес и да се опитва да заобиколи закона, там където е възможно; кметът на Царево да защитава интереса на общината и да се стреми към инвестиране и строителство в района; Дирекцията на Природен парк „Странджа“ да защитава територията на парка; РИОСВ - Бургас да настоява за ОВОС; а хипитата да искат да посрещат July morning на непокът-натия плаж на Варвара. Всички тези интереси обаче трябва да бъдат балансиран по някакъв начин, като законодателят е трябвало да уреди въпроса много по-ясно и навреме, а впоследствие МОСВ е трябвало да не бездейства, да подложи Заповедта за обявяване на парка на обсъждане, да приеме план за управлението му, да публикува картков материал и да даде по-ясно указания на фирмата какво следва да извърши тя.

Тези пропуски са довели до административни неуредици и впоследствие до съдебни спорове, които пораждават достатъчно много негативни последици: за фирмата и за бъдещите собственици - финансови загуби, за собствениците на земи и почиващите - несигурност, за администрацията и за съда - работа. А в същото време селището вече е почти построено и може да се наложи събарянето му.

Деja vi

Законът за биологичното разнообразие също не предвижда широко обществено обсъждане на териториите, които трябва да попаднат в мрежата „Натура 2000“, макар че това е бил един от мотивите през м. юли 2002 г. президентът да го върне за ново обсъждане в Народното събрание. Интернет страницата на МОСВ също не предоставя никаква информация за проведените консултации с обществеността, нито за постъпилите възражения. Информация се подава главно на пресконференции и в неясна форма. Като резултат от това, собствениците отново са зле осведомени за това, какво ще се случи със земите им, а голяма част от териториите остават със неясен статут.

¹¹ Предварителните договори бяха предоставени от „Краш 2000“ на пресконференция в БТА, проведена на 17.11.2006 г.

¹² Заповедта на МОСВ, протоколите и заповедта за спиране на строежа ни бяха предоставени след заявление до РИОСВ- Бургас.

Прозрачност на управлението през мониторите

Любмир Йорданов, координатор на ПДИ в Монтана

Специалистите по кризисни ситуации твърдят, че ако има проблем, той трябва да почне да се решава от най-трудното място. Това дава поглед към същността на проблема и основните му измерения. Може би затова проектът на ПДИ за електронен достъп до информация стартира от Монтана¹. Не че в северозападния регион държавните и общински структури не знаят що е уеб страница или пък са спуснали платни завеса пред опитите на граждани и медиите да погледнат към дейността им през мониторите на компютрите. Но в този триъгълник от страната, който оглавява класациите по бедност и преклонна възраст на населението, определено Интернет не е сред основните придобивки и потребности на хората. Това вероятно заложи известна доза скептицизъм в началото на работната среща по проекта „Увеличаване прозрачността и отчетността на управлението чрез електронен достъп до информация“. Но фактът, че в заседателна зала на Областната управа се събраха близо 30 експерти по информационно и административно обслужване на граждани, секретари на общини, служители за връзки с обществеността и журналисти от областите Враца, Монтана и Видин, които активно се включиха в дискусията, показва, че темата предизвиква сериозен интерес и поражда надежди за отваряне на нов, бърз и сигурен път до необходимата на обществото информация. „Надяваме се да придобием ясна картина по отношение на проблемите, които възникват в тази област, за да намерим начини за решаването им!“, заяви в началото на срещата изпълнителният директор на ПДИ г-р Гергана Жулева. Тя представи пред участниците проекта, който цели чрез използване на информационните и комуникационни технологии да подобри практиките по предоставяне на информация и запозна участниците в първата от планираните шест срещи в страната с резултатите от направеното проучване на Интернет страници на публичните институции в България.² Според изследването близо 80 на сто от институциите в страната ни имат електронни

страници, но те се поддържат нередовно, а информацията на тях често е остаряла и непълна. Държавните, областни и общински служби се изкушават да публикуват повече реклама за себе си, отколкото необходими на гражданите и медиите сведения. Няма установен ред за приемане на заявления по електронен път и едва 8% от институциите приемат заявления по Интернет. Това бяха част от представените констатации.

Служителите от общинските и областните администрации пък обясниха, че липсата в Интернет на информация за работата им не е поради липса на желание за отвореност към обществото, а по-скоро поради вечния български дефицит - на пари и правила. В бюджетите им няма финанси както за поддържане на уеб страниците, така и за заплатата на щатни служители, които да пълнят сайтовете. А информацията, която произвеждат ежедневно местните управи, е огромна. И засега Интернет данните се подготвят почти самодейно - от PR-ите, които си имат достатъчно други задачи - най-вече да рисуват в розово службите и началниците си, така че електронната информация им идва в повече. Наемите на места фирми за поддържане на сайтовете пък поднасят подгадените им сведения и документи както се реже сирене в гастроном - на око и според настроението в момента. Затова общинските и областните експерти предложиха ясни и конкретни неща. Като например да се запише в ЗДОИ, че всяка местна управа трябва да има служител за достъп до информация. Също така системата за получаване, обработване и създаване на документи да се свърже с Интернет, за да влиза бързо и безпрепятствено подготвяната информация в електронните страници. С уговорката, че е необходимо все пак известно сортиране на документите, така че да не се затлачват сайтовете с незначителни за обществеността вътрешни административни актове. Администратори, журналисти и юристи се обединиха около вижданията какво трябва да

на стр. 12

¹ Проектът е подкрепен от Програмата на ООН за развитие (ПРООН): http://www.aip-bg.org/pdf/predstaviane_efoia.pdf

² Първоначалните резултати от проучването можете да намерите на адрес: http://www.aip-bg.org/pdf/results06_07.pdf

има на електронните страници на институциите: информация за възнагражденията на общинските съветници, проектите за нормативни актове, проектите и гласуваните вече общински бюджети, информация по теми и проекти, подлежащи на обществени обсъждания, отчетите за дейността на институциите, докладите от проверки, инспекции, ревизии, имотните декларации. Макар и поднесено в армейския стил на единоначалието, интерес предизвика и предложението, за улеснение на гражданите, процедурите и моделът на публикуване на информация на уеб страниците да бъде уеднаквен, като се започне дори с имената на домейните на общини и области. Така хората ще се ориентират по-бързо и лесно, както например при влизане в ОМВ бензиностанция, независимо в кой град или държава. Съгласие бе постигнато и по още една тема - че прозрачност, включително и електронна, е необходима и за резултатите от конкурсите за обществени поръчки, така както публични са и обявите, представящи условията за тях. Общо обаче бе и мнението, че засега за това няма нито политическа, нито законодателна воля, което създава условия за корупционни схеми и почва за обществени подозрения и недоволство.

„Общинските и областните управи обслужват гражданите и всичко, което правят, трябва да бъде обществена информация. Това ще бъде най-добрият PR за всяка местна управа, а и ще спести на служителите много време и нерви за обслужване на гражданите, които вече само с едно натискане на бутона ще получават нужните им сведения!“ декларираха общинарите. За да стане това обаче, сегашният закон за достъп до информация трябва да бъде допълнен и разширен по подобие на европейските си събратя. Но засега родните депутати като че ли се опитват да го ремонтират, така че да затруднят достъпа още повече. И в края на краищата, за да има електронна прозрачност на управлението, ще трябва и компютри - не само за министерствата, а и за малките общини, и за редовите граждани.

© Фотоархив ПГД

Срещата в Монтана събра близо 30 експерти по информационно и административно обслужване на граждани, секретари на общини, служители за връзки с обществеността и журналисти от областите Враца, Монтана и Видин

Само неработещата администрация има какво да крие

Диана Банчева, ПДИ

На 22 март 2007 г. Програма Достъп до Информация проведе среща с представители на неправителствени организации и медии в град Видин на тема „Застъпничество за свободен достъп до информация“.

В работната среща взеха участие представители от сдруженията „Доверие“, „Достоен живот“, „Организация Дром“, от регионално гружество „Съюз на българските журналисти“, Сдружение на търговците на Общински пазар „Видин“, от Видинското гружество за закрила на животните. Участниците имаха възможност да се запознаят със стандартите, свързани с достъпа до информация, както и с широката застъпническа кампания, която ПДИ провежда от десет години насам за популяризирането и защитата на правото на достъп до информация. Кирил Терзийски от правния екип на ПДИ представи Закона за достъп до обществена информация, както и примери от практиката на неправителствени организации, потърсили правна помощ от ПДИ в търсенето на информация от обществени институции, или в случаи на отказан достъп до такава информация. Бе представена и съдебната практика, свързана с дела за достъп до информация, водени от НПО.

В дискусиата, свързана с проблемите, които НПО-тата срещат при търсенето на информация от обществените институции, стана ясно, че от ЗДОИ се притеснява само неработещата администрация - само тя има какво да крие от обществеността. Председателката на Видинското гружество за закрила на животните, Любов Гусева, която има няколко дела срещу кмета на Видин за отказана информация, отбеляза необходимостта от създаването на възможност за административно обжалване на отказите, както и за налагане на глоби и наказания. Например това би могло да става пред областния управител. Гусева предложи да се въведат по-високи глоби за неправомерен отказ на информация, както и за неизпълнение на съдебните решения. Тя подчерта, че за да има ефект от наложените глоби, те трябва да са персонални.

Радослав Кузманов от сдружение „Организация Дром“ сподели, че неговата организация няма проблеми в търсенето на информация от местните институции. Въпреки че често първата реакция на регионалния инспекторат на

Министерство на образованието и науката е да откаже поискана от „Дром“ информация, в последствие организацията успява да получи достъп. Радослав Кузманов отбеляза, че публикуването на всички решения на общинския съвет и на кмета е от изключителна полза за работата на организацията.

Липсата на електронни бази данни в институциите затруднява работата на сдружение „Достоен живот“, каза Анелия Гешева. Организацията защитава правата на граждани в неравностойно положение и има нужда от статистически данни за изготвянето на анализи на ситуацията в областта. „Предивсичко имаме проблем с физическия достъп до сградите на

© Фотоархив ПДИ

институциите. Но дори и служител да излезе навън, често съответните институции нямат бази данни или служителят е некомпетентен да представи търсената от нас информация“, добави Гешева. Проблем, с който „Достоен живот“ се сблъсква вече трета година, е получаването на статистическа информацията от ТЕЛК - Видин. За броя на хората с увреждания и разпределения по различни признаци от регионалното звено препращат към НОИ, чиито данни обаче са общи и събирани по критерии, които не дават точна статистика, на базата на която да се изготви Стратегия за заетост на хората с увреждания например.

Пламен Димитров от Сдружението на търговците на Общински пазар „Видин“ предложи създаването на уеб страница, на която да се публикува най-често търсената информация от различните администрации, както и броя на получените заявления, броя на удовлетворените искания за достъп до информация и на отказите. От ПДИ припомниха, че повечето закони за

на стр. 14

електронен достъп създават задължение за институциите да публикуват онлайн информацията, която е поискана повече от веднъж. Уеб сайтът да представлява карта на България и да съдържа информация по региони - по този начин ще бъде много лесно да се номинират и институциите за Деня на правото да знам.

На срещата във Вигин участниците изразиха тревогата си от предложените промени в ЗДОИ, във връзка с въвеждането на Директива 2003/98/ЕС за повторно използване на информация от обществения сектор.

Според г-жа Антоанета Евдокинова, директор на училище във Вигин, „основен проблем в България са неработещите закони. С проекта за изменение на ЗДОИ се прави опит да се усложни тълкуването на един работещ закон, тъй като колкото по-подробен е законът, толкова повече казуси ще има - той не може да опише всички възможни случаи. Така законът става много сложен за прилагане. В закона по-скоро трябва да бъде указано каква информация не бива да се предоставя. Оттам нататък, всяка друга информация трябва да бъде достъпна.“ Г-жа Евдокинова застана зад становището на ПДИ във връзка с предложенията за изменение.

Позицията на ПДИ подкрепи и Радослав Кузманов от Организация „Дром“: „Ние сме една от гражданските организации, които сме давали идеи, свързани със ЗДОИ, и смятаме, че това е един работещ закон. Искаме ЗДОИ да остане такъв, какъвто е“, подчерта той. Г-н Ванко Иванов от Регионалното дружество на Съюза на българските журналисти също подкрепи становището на ПДИ.

Работната среща във Вигин се организира в рамките на проект „Увеличаване капацитета на неправителствените организации при търсене на обществена информация“, финансиран по програма PHARE 2004 - компонент Развитие на гражданското общество. В рамките на проекта ще бъдат организирани шест срещи с НПО-та в страната, с цел да увеличат знанията и възможностите за използването на Закона за достъп до обществена информация и застъпничество за свобода на информацията. Предстоят подобни срещи в Разград, Варна, Велико Търново, Бургас, Пловдив. В края на изпълнението на проекта ПДИ ще организира национална кръгла маса за представяне на обобщените резултати от проведените 6 дискусии в страната, както и на международните стандарти и опит в областта на достъпа до информация.

Достъп до информация в ЕС

Ралица Кацарска, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

На 25 март 2007 г. се навършиха 50 години от подписването на Римските договори, създаващи Европейска икономическа общност и Европейска общност за атомна енергия.

През тези години се изгради и

Европейската публична администрация, която обединява администрацията на институциите на Общността и публичните администрации на европейските страни. Стандартите за работа с информация са ключов проблем за Европейската публична администрация. Законите за достъп до

обществена информация (ЗДОИ) дават възможност на гражданското общество да контролира овластените лица в процеса на взимане на управленски решения, както и да допринасят за тяхното ефективно и ефикасно изпълнение.

Член 255 на Договора от Амстердам (приет през 1997 г. и влязъл в сила през 1999 г.), въведен с Регламент 1049/2001, дава право на гражданите на ЕС и на всички юридически и физически лица с регистриран офис в някоя от страните-членки на достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията. Достъпът до документи е основно изискване към модерното управление, което улеснява демократичното участие, дебата с гражданите и предпазва от злоупотреби, погрешно управление и корупция. Откритостта и прозрачността при процеса на

на стр. 15

взимане на решения укрепва гражданското и демократичното общество и засилва доверието на гражданите спрямо действията на Европейския съюз.

Как институциите прилагат или подобряват своите собствени правила за достъп до документи е наистина важен тест за тяхното реално желание да се реформират, да достигнат до гражданите и да ги включат в управлението.

Това е особено важно, тъй като през последните години се наблюдава отдалечаване от европейската политика - участието в европейските избори е под 50%. Т.нар. „демократичен дефицит“ е не само въпрос за институционална реформа и засилване властта на Европейския парламент, но също така е свързан с „информационния дефицит“. Проучванията на Евробарометър показват недостатъчна информираност на гражданите и тяхното желание да получават повече информация.

Европейската комисия предприе няколко инициативи с цел „да свърже ЕС с гражданите“. Наскоро заместник-председателят на Европейската комисия Сийм Калас оповести Европейска инициатива за прозрачност.

Европейската комисия изготви „План Д“ и Бяла книга относно Европейската комуникационна политика¹ - и двете с цел да създадат и следват механизми за задълбочаване на диалога между Съюза и гражданите и стимулиращи гражданския дебат за бъдещето на Европа. Маргот Валстрьом, заместник-председател на ЕК, отговарящ за връзките с институциите и комуникационната стратегия, предложи правото на информация да бъде включено в Берлинската декларация по случай 50-годишнината от Римските договори.²

Всичко това прави необходимо да се проследи законодателството за достъп до информация в държавите-членки на Европейския съюз, за да се разбере до каква степен те се придържат към принципите на международноправната уредба, как се управлява информацията и какъв достъп имат до нея гражданите от 27 държави. Основен принцип, който стои зад повечето закони в тази област, е този, че тежестта на доказване пада върху органа, от който се иска дадена информация, а не върху лицето, което я иска. Търсещият информация не трябва да дава обяснение за своето искане, но ако информацията не е разкрита, органът е длъжен да изложи причината за това.

Новини

Световната банка разработва база данни по страни на законите за достъп. До 1 месец ще бъде пусната онлайн нова база данни, обобщаваща националните закони, свързани с разкриване на приходите, конфликта на интереси, свободата на информация и разпоредбите за имунитет. Базата данни в момента съдържа информация за 78 предимно развиващи се държави. Според информацията, която е предоставена от банковите служители, са разработени „добри практики“ за прилагане на законите. За повече информация: <http://freedominfo.org>

BilgiEdinmeHakki.Org съобщава, че Съветът за оценка на правото на информация в Турция започва да публикува своите решения. Това е

результат от няколко заявления за информация, подадени от BilgiEdinmeHakki.Org на 03.08.2005 г., 29.06.2005 г., 16.02.2006 г. и 21.02.2007 г. До момента Съветът или не публикуваше решенията, или отказваше достъп до тях. На 9 март Съветът публикува 28 от 69 сборника с 641 решения за периода 07.06.2004 - 15.06.2005. На 12 март ще са достъпни за обществеността и останалите 41 сборника с решения, които Съветът е взел от 15.06.2005. до 26.02.2007 г.

На 19 април 2007 г. в Брюксел фондация „Хайнрих Боел“, Службата за европейска гражданска дейност, Statewatch и Международната федерация на журналистите организират семинар „Трябва ли да има Закон за свобода на информацията в ЕС?“.

на стр. 16

¹ http://ec.europa.eu/communication_white_paper/index_en.htm

² <http://infocenter.bnt.bg/content/view/full/1469> - Берлинска декларация.

Великобритания и Полша стигнаха до споразумение за размяна на класифицирана информация. Целта е да се осигури защита на класифицираната информация, разменяна между двете страни и техни търговски и индустриални организации. Извън споразумението е биологична, ядрена и химическа информация, отнасяща се до оръжия за масово унищожаване. Текстът на споразумението се намира на адрес:

<http://www.statewatch.org/news/2007/mar/uk-poland-class-info-agreement.pdf>

ЕС изготви проект предложение за Резолюция относно размяна на информация при експулсирането на граждани на трети страни, чието поведение представлява сериозна заплаха за обществения ред и демократичните ценности в държавите-членки.

<http://www.statewatch.org/news/2007/feb/eu-radicals-resolution-5824-07.pdf>

Преосмисляне на свободата на информация във Великобритания

Неправителствената организация от Великобритания „Кампания за свобода на информацията“ съобщава, че правителството е обявило по-нататъшни консултации относно проект предложението за таксите, свързани със заявленията за достъп до информация и защита на личните

данни. От 29 март тече периодът, в който обществеността, публичните институции, медиите и заинтересовани групи могат да коментират предложенията на правителството. Това означава, че в момента правителството на Тони Блеър обмисля и търси разрешение на проблема с отхвърляне на заявленията за информация въз основа на високи разходи.

Европейската комисия оповести дългочакваната Програма СОМ (2007)87 за по-добро изпълнение на Директивата за защита на личните данни. Програмата очертава бъдещата политиката при защитата на личните данни в Европейския съюз със следните основни елементи:

- Ратифициране на Договора за Конституция на Европа, чийто Член I-51 е посветен на защитата на личните данни и ще бъде основа за приемане на инструменти, приложими във всички сектори.
- Не се предвиждат законови предложения за изменение и допълнение на Директивата.
- Комисията настоява държавите членки да осигурят изпълнение на националното законодателство, прието съгласно Директива 95/46/ЕС.

*Новините подбра
Ралица Кацарска*

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гергана Жулева, Дарина Палова, Диана Банчева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски, Николай Н. Нинов, Николай Маревков, Ралица Кацарска, Фани Давидова
Оформление Николай Маревков

*Ако желаете да подкрепите издаването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:
Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код: 6217 6307 SWIFT код: BFTB BGSF
* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87
* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49
* сметка в Евро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10
Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!*

©Програма Достъп до Информация
Материалите в това издание са обект на авторско право.
При цитиране позоваването на източника е задължително.